

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie”
Operacja współfinansowana ze środków Unii Europejskiej w ramach Schematu II Pomocy Technicznej „Krajowa Sieć Obszarów Wiejskich”
Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020
Instytucja Zarządzająca Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 - Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Instytucja odpowiedzialna za treść informacji: Uniwersytet Rolniczy im. Hugona Kołłątaja w Krakowie

„Koła Gospodyń Wiejskich jako Kreatorzy Przedsiębiorczości Wiejskiej”

„ ŹRÓDŁA FINANSOWANIA DZIAŁALNOŚCI KÓŁ GOSPODYŃ WIEJSKICH W RAMACH WSPÓŁPRACY Z JEDNOSTKAMI SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO ”

Dr inż. Krzysztof Jan Klęczar

18 września 2023

w ramach operacji pn. „Projekt edukacyjny dla KGW oraz Kreatorów Przedsiębiorczości Wiejskiej (KPW)”

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie”

Koła Gospodyń Wiejskich

Krótki zarys historyczny:

- 13 marca 1866 roku zostało powołane do życia pierwsze Towarzystwo Gospodyń w Piasecznie koło Gniewa na Pomorzu Gdańskim,
- Towarzystwo prowadziło działalności zarówno w zakresie problematyki rolnej jak i społeczno-ekonomicznej wsi:
 - upowszechnianie czytelnictwa,
 - prowadzenie biblioteki,
 - wdrażanie postępu rolniczego (np. system płodozmian, uprawa roślin motylkowych, sadownictwo, pszczelarstwo, urządzenie wystaw rolniczych, organizacja szkółek rolniczych).
- Towarzystwa Gospodyń, Włościanek czy Ziemianek z czasem przejmowały nazwę Kół Gospodyń Wiejskich, a pierwsze o nazwie KGW, obowiązujące do dziś – powstało w Janiśławicach w 1877 r.

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie”

Kolejne lata:

- ❖ 1899 r. – utworzenie pierwszego KGW w zaborze austriackim,
- ❖ 1905 r. – powstanie pierwszego KGW w zaborze rosyjskim,
- ❖ w roku 1937 w całej Polsce w 16 województwach i w 242 powiatach istniało już 4221 Kół z 996 tys. Członkiń,
- ❖ w czasach okupacji działalność KGW była zawieszona, jednak liczne członkinie działały w konspiracji,
- ❖ 31 grudnia 1944 roku w Lublinie został powołany Związek Samopomocy Chłopskiej (ZSCh).

Czując potrzebę działania, członkinie Kół przystąpiły do ZSCh – (np. te, które powstały w 1946 r. - Mazańcowice, Łęki, Nowa Wieś, Bielany, kolejne powstałe w 1947 r. – Międzyrzecze Dolne, Koła powstałe w latach 30-tych w Bestwinie, Bieńkówce, Porąbce i wiele innych działających wcześniej samoistnie w swoich wsiach).

- Koła organizowały życie społeczne i gospodarcze w zniszczonej działaniami wojennymi wsi,
- oferowały wzajemną pomoc i opiekę.

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie”

- ❖ W okresie stalinizmu wszelkie działania podejmowane przez Koła były obarczone podejrzeniami politycznymi, co utrudniało każdą inicjatywę grupowego działania.
- ❖ Po zapaści gospodarczej w latach 1945 – 1957 nastąpił przełom dla wszelkich związków rolniczych.
- ❖ W styczniu 1957 roku Kółka Rolnicze i Koła Gospodyń Wiejskich oficjalnie wznowiły swoją działalność, nastąpił rozwój KGW poprzez podejmowanie nowych zadań produkcyjnych i społecznych.

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie”

Koła Gospodyń Wiejskich współcześnie

Koła Gospodyń Wiejskich przed 29 listopada 2018 r. działały na podstawie Ustawy z dnia 8 października 1982 r. o społeczno-zawodowych organizacjach rolników. W myśl w/w ustawy KGW broniły praw, reprezentowały interesy i działały na rzecz poprawy sytuacji społeczno-zawodowej kobiet wiejskich oraz ich rodzin.

Były one tworzone, jako wyodrębnione jednostki organizacyjne kółek rolniczych i posiadały swoją reprezentację we wszystkich ich statutowych organach. Koła gospodyń wiejskich, działające jako jednostki organizacyjne kółka rolniczego, miały demokratycznie wybierane władze i działały na podstawie własnego regulaminu. Regulamin nie mógł być sprzeczny ze statutem kółka rolniczego. Takie KGW nie miały osobowości prawnej. Ograniczało to ich samodzielność i niezależność. W praktyce oznaczało konieczność pozyskiwania akceptacji innych instytucji i organizacji, od których KGW były zależne.

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie”

Obecnie podstawowym dokumentem, regulującym funkcjonowanie KGW jest Ustawa z dnia 9 listopada 2018 r. o kołach gospodyń wiejskich. Jest to jedyna ustawa, w której zostały określone formalno-prawne aspekty działalności kół gospodyń wiejskich. Nie jest to jednak jedyna ustawa, na mocy której KGW mogą prowadzić swoją działalność.

Zgodnie z przepisami przejściowymi zawartymi w w/w ustawie o kołach gospodyń wiejskich, wcześniej funkcjonujące podmioty prawa utworzone np. na podstawie Ustawy z dnia 7 kwietnia 1989 r. Prawo o stowarzyszeniach czy Ustawie z dnia 8 października 1982 r. o społeczno-zawodowych organizacjach rolników, nadal funkcjonują. Nowe prawo nie wykluczyło możliwości funkcjonowania KGW w dotychczasowej formie.

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie”

Program współpracy Gminy Kęty z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego

- ✓ Celem głównym Programu jest umacnianie i kształtowanie partnerstwa pomiędzy Gminą a organizacjami pozarządowymi dla stworzenia warunków do rozwoju inicjatyw obywatelskich i struktur funkcjonujących na rzecz społeczności lokalnych oraz budowanie społeczeństwa obywatelskiego. Współpraca z organizacjami może mieć charakter finansowy i pozafinansowy.
- ✓ Koła Gospodyń Wiejskich z powodzeniem otrzymują wsparcie organizacyjno-finansowe w postaci uczestnictwa w lokalnych lub ogólnopolskich wydarzeniach kulturalnych czy kulinarnych (dotyczy udziału w takich wydarzeniach takich jak: Zatorski Karp na Świątecznym Stole, korowód palm wielkanocnych na rynku głównym w Krakowie, Regionalny Przegląd Kolęd i Pastoralek w Przeciszowie).
- ✓ Ponadto Koła Gospodyń Wiejskich mogą otrzymać wsparcie m.in. na wydanie publikacji okolicznościowej w ramach wspierania wydawnictw niskonakładowych, niekomercyjnych, związanych z kulturą i dziedzictwem dawnym i współczesnym Gminy Kęty czy organizację wydarzeń kulturalnych w ramach Patronatu Burmistrza Gminy Kęty.

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie”

Zatorski Karp na Świątecznym Stole – Powiatowy Przegląd Stołów Wigilijnych

Korowód Palm Wielkanocnych na Rynku Głównym w Krakowie

Regionalny Przegląd Kolęd i Pastoralek w Pszczyszowie

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie”

Źródła finansowania Kół Gospodyń Wiejskich Gminy Kęty:

1. Patronat Burmistrza Gminy Kęty

Przyznanie patronatu Burmistrza Gminy Kęty odbywa się w trybie decyzji, która ma charakter uznaniowy.

Sprawę – zgodnie z zapisami Zarządzenia Nr 48/2012 Burmistrza Gminy Kęty z 20 lutego 2012 r., – wszczyna złożenie wniosku o przyznanie patronatu Burmistrza Gminy Kęty, w którym wnioskodawca określa, jakie wydarzenie miałyby zostać objęte patronatem oraz o jakie wsparcie wnioskuje.

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie”

Wsparcie przyznane w ramach udzielonego patronatu określa się jako:

- organizacyjne, co oznacza pomoc przy np. przygotowaniu zaproszeń czy plakatów promujących wydarzenie, opiekę medialną lub też udostępnienie pomieszczeń bądź wypożyczenie sprzętu należącego do Gminy Kęty (namioty promocyjne, sprzęt nagłaśniający, urządzenia audio-video)
- finansowe, co oznacza, że Gmina Kęty przeznaczona określa w odpowiedzi na wniosek kwotę, wskazując jej przeznaczenie, np. wydruk materiałów promocyjnych, koszt zakupu artykułów spożywczych, usługa przewozowa itp.

Warunkiem rozliczenia wsparcia, związanego z przyznaniem patronatu, jest złożone sprawozdania.

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie”

2. Wspieranie i promocja publikacji lokalnych

Gmina Kęty, w ramach szeroko zakrojonych działań, związanych ze wspieraniem i promocją kultury słowa, wspiera zarówno organizacyjnie, jak i finansowo wydawanie publikacji, związanych z działalnością lokalnych organizacji, takich jak OSP, Koła i Kluby oraz KGW.

W ramach wspierania wydawnictw, Gmina Kęty udziela poradnictwa związanego z kwestiami poligraficznymi, służy własną bazą danych, w tym fotograficznych, udziela wsparcia medialnego poprzez własne kanały przekazu, jak również udziela pomocy finansowej poprzez wskazanie w stosownej decyzji określonej kwoty pomocy, przeznaczonej na pokrycie np. kosztu składu graficznego publikacji lub jej wydruku.

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie”

3. Wsparcie, ochrona i promocja dziedzictwa kulturowego oraz tradycji

Gmina Kęty od lat angażuje się w rozliczne działania, mające na celu wspieranie, ochronę i promocję dziedzictwa kulturowego oraz tradycji. Duży udział w tej sferze działań mają tutejsze Koła Gospodyń Wiejskich.

Gmina Kęty finansuje lub współfinansuje udział gminnych KGW w przeglądach śpiewaczych i konkursach artystycznych, co dodatkowo stanowi ciekawą promocję gminy Kęty jako miejsca troszczącego się o tradycję, a także wspiera organizowane przez koła wydarzenia kulturalne, np. obchody jubileuszowe czy dożynkowe.

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie”

W ramach tych działań Koła Gospodyń Wiejskich otrzymują wsparcie w postaci np. pokrycia kosztów usług transportowych lub cateringowych bądź też dofinansowania do zakupu strojów, różnego typu wyposażenia (np. kuchennego) czy też materiałów, niezbędnych do ich prawidłowego funkcjonowania.

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie”

4. Lokalny Program Grantowy

Lokalny Program Grantowy Małopolska Lokalnie Powiatu Oświęcimskiego i Gminy Kęty to konkurs grantowy dla niewielkich organizacji pozarządowych i grup nieformalnych z powiatu oświęcimskiego podzielony na dwie ścieżki wsparcia:

- I. projekty społeczne dla organizacji pozarządowych i grup nieformalnych (w tym Koła Gospodyń Wiejskich),
- II. projekty rozwojowe dla organizacji pozarządowych.

Maksymalna kwota dofinansowania pojedynczego projektu wynosi do 6000 zł. Program prowadzony jest przez operatora – Fundację Biuro Inicjatyw Społecznych we współpracy ze Starostwem Powiatowym w Oświęcimiu oraz Gminą Kęty. Inicjatywy lokalne mogą dotyczyć następujących obszarów m.in. ochrony i promocji zdrowia, działań na rzecz osób niepełnosprawnych, działalności wspomagającej rozwój wspólnot i społeczności lokalnych.

W tegorocznej edycji z terenu gminy Kęty wyróżniono pięć organizacji, które otrzymały po 6 tys. złotych na realizację zgłoszonych projektów społecznych.

Kolejna edycja zostanie ogłoszona początkiem roku 2024.

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie”

Koła Gospodyń Wiejskich w Gminie Kęty

- KGW Bielany
- KGW Bulowice,
- KGW Kęty,
- KGW Łęki,
- KGW Malec,
- KGW Nowa Wieś,
- KGW Witkowice.

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie”

Bibliografia

1. Korczyk Edward, Kozusznik Danuta, Koła Gospodyń Wiejskich w latach 1866-2016, Bielsko-Biała, maj 2016 r., ISBN: 978-83-62674-69-5.
2. Dziennik Ustaw 2018, poz. 2212, Ustawa z dnia 9 listopada 2018 r. o kołach gospodyń wiejskich.
3. Materiały własne Urzędu Gminy Kęty.

Odwiedź portal KSOW – <https://ksow.pl>

Zostań partnerem Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich

